

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 08.06.2026 nr 8-1/4501-1

Meie 02.07.2026 nr 6-3/26-1195-3

**Arvamus täitemenetluse seadustiku
muutmise seaduse eelnõu (võlgniku
sissetuleku arestimise korra
muutmine) väljatöötamiskavatsusele**

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Täna võimaluse eest avaldada arvamust täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (võlgniku sissetuleku arestimise korra muutmine) väljatöötamiskavatsusele (edaspidi VTK).

Eelnõuga tutvumise järgselt laekus arvamusi mitmelt Harju Maakohtu kohtunikult. Kohtunikud on seisukohal, et võlgniku sissetuleku arestimise regulatsioon täitemenetluses ja maksejõuetusemenetluses vajab selgust ja kaasajastamist.

Kohtunikel olid järgmised tähelepanekud VTK osas. Sissejuhatuses selgitatakse, et tulevase regulatsiooni eesmärk on muuhulgas vähendada käsitööd ja soodustada masintöödeldavust ja automatiseerimist menetluse läbiviimisel ning tuleks rohkem andmeid riskasutada. Kohtunike praktiline kogemus näitab, et tihti töötavad võlgnikud välisriikides, neil on vara või pangakontod välisriikides ning ka nende ülalpeetavate andmed võivad asuda välisriikides. Seega ei pruugi kõik võlgniku andmed olla Eesti riigi registrites. Süsteem ja regulatsioon peab arvestamas siiski teatud määral käistsi andmete sisestamise võimalusega.

Kohtunike arvates on oluline, et maksejõuetusmenetluses ja täitemenetluses oleksid võlgniku sissetuleku arestimise reeglid võimalikult sarnased ning mitte-arestitav miinimaalseks toimetulekuks ette nähtud summa oleks ühesugune. Pankrotimenetlus on kollektiivne täitemenetlus ning võlgniku sissetuleku arestimise seisukohast ei tohiks olla see erinev täitemenetlusest.

Regulatsiooni täiendamisel tuleks siiski meele pidada, et see peaks pidurdama ka täitemenetlusest kõrvale hoidvaid isikuid. VTK mainib, et võlgniku arestitav osa üksnes võlgniku sissetulekust. Kohtunike praktiline kogemus näitab, et tihtilugu puudub võlgnikul isiklik sissetulek, kuid ta saab ülal pidamist oma lähedastele kuuluvate äriühingute kaudu, olles näiteks juhatuse liige äriühingus ning tema igapäevased kulud kantakse äriühingu poolt.

TMS § 131 muutmise alternatiivide osas ei ole kohtunikel selget eelistust, kuid praktiline kogemus näitab, et eelkõige kohustustest vabastamise menetluses esineb tihti olukordi, kus võlgnikul on puuduv töövõime, ta saab mitmeid sihtotstarbelisi toetusi ja tuge kohalikult omavalitusestl ning tema tegelik sissetulek on selgelt üle FIMS § 47 toodud piirangu, kuid kohustust tagasimakseid teha ei ole. Sihtotstarbeliste toetuste täielik väljajätmine arestitavast sissetulekust võimaldab kohtunike arvates täitemenetlusest kõrvalehoidmist.

Täitemenetluse seadustiku muutmisel võiks kaaluda ka täiendada täitemenetluse peatumise regulatsiooni täiendamist nii, et täitemenetlus peatub pärimismenetluse ajaks või pärandvara inventuuri ajaks. Praegune regulatsioon võimaldab täituril müüa surnud võlgniku vara nii, et pärijad ei ole menetlusse kaastaud ega teagi menetluse toimumisest.

Kohtunikud on nõus eelnõu valmimise käigus ka andma ministeeriumile tagasisidet.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kai Härmand
osakonnajuhataja